

LIITO-ORAVASELVITYS

Hauho

Vitsiälä

Ruojanmäen kaavamuutosalue

19.4.2024

Padasjoki

puh. 040 757 6122

miljoosuunnitteluhk@gmail.com

www.miljoosuunnittelu.fi

Sisällysluettelo

.....	1
Johdanto.....	3
Selvitysalue.....	3
Selvitysmenetelmät ja havainnot.....	4
Liito-oravan uhanalaisuus ja lainsäädäntö.....	7
Selvityksen epävarmuustekijät.....	8
Yhteenveto.....	8
Lähteet ja kirjallisuus.....	9
.....	9

Johdanto

Tämä liito-oravaselvitys on tehty Hauhon Vitsiälän Ruojanmäen alueen kaavamuutoksen laatimista varten. Selvityksessä keskitytään liito-oravan (*Pteromys volans*) esiintymisen kartoittamiseen. Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi-portaaliin ei ole merkitty aiempia havaintoja lajin esiintymisestä alueella (tilanne 18.4.2024).

Selvitysalue

Selvitysalue sijaitsee Hämeenlinnan Hauholla, Vitsiälässä Ruojanmäen alueella. Selvitysalue rajoittuu Iso-Roineen rantaan. Selvitysalueen pinta-ala on noin 6,3 ha. (KUVAT 1-2).

KUVA 1. Selvitysalueen sijainti merkittynä sinisellä. (Kartta: Maanmittauslaitoksen aineistoa 04/2024).

Selvitysmenetelmät ja havainnot

Alueen maastotarkastelu tehtiin 12.4.2024 luontokartoittaja (EAT) Henna Koskisen toimesta. Tarkastelu tehtiin jalkaisin havainnoiden mahdollisia liito-oravan asuttamia puita. Liito-oravan esiintymisestä kertovien papanoiden havaitsemiseksi alueelta tarkastettiin erityisesti järeiden lehtipuiden ja kuusten tyvet. Huomiota kiinnitettiin puihin myös pesäpaikoiksi soveltuvien kolojen ja risupesien varalta. Selvityksessä tarkasteltiin myös liito-oravalle mahdollisia siirtymäreittejä.

Selvitysalue oli pääosin varttunutta, vastikään harvennettua männikköä. Liito-orava ei suosi elinympäristöinänsä avoimehkoja männiköitä, joten alue ei niiltä osin ole todennäköistä liito-oravan elinympäristöä. Järeää puustoa ei juuri esiintynyt. Alueella ei havaittu merkkejä liito-oravan esiintymisestä. (KUVAT 2-4).

Selvitysalueen kaakkoisosassa oli pitkälti luonnontilaista sekametsää, jonka arvioitiin olevan soveltuvaa elinympäristöä liito-oravalle. Alueella oli soveltuvaa puustoa niin ravinnonsaantiin kuin kuusista koostuvaa suojapuustoakin. Kolopuita havaittiin rannan tervalepissä. Erityisesti järeiden kuusten ja lehtipuiden juurten ympäristöt tarkistettiin liito-oravan papanoiden esiintymisen varalta. Myös muita varttuneita puita tarkasteltiin. Yhtään papanaa ei havaittu, eikä muitakaan merkkejä liito-oravan esiintymisestä alueella. Selvitysalueita ympäröi rantaa lukuun ottamatta joka puolelta metsä, joten siirtymäreittimahdollisuuksia liito-oravalle on. (KUVAT 2-3 ja 5-6).

KUVA 2. Selvitysalue maastokartalla. (Kartta: Maanmittauslaitoksen aineistoa 04/2024).

KUVA 3. Selvitysalue ilmakuvasa. (Kartta: Maanmittauslaitoksen aineistoa 04/2024).

KUVA 4. Valtaosa selvitysalueesta oli avoimehkoa männikköä. Ei liito-oravan suosimaa elinympäristöä.

KUVA 5. Selvitysalueen kaakkoisosan sekametsää. Liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä.

KUVA 6. Liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä sekametsän alueella selvitysalueen kaakkoisosassa.

Liito-oravan uhanalaisuus ja lainsäädäntö

Liito-orava (*Pteromys volans*) on Suomen vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa luokiteltu vaarantuneeksi lajiksi (VU). Liito-orava on Suomessa luonnonsuojeluasetuksen mukainen uhanalainen laji, joka on luonnonsuojelulalla rauhoitettu. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan *kiellettyä on rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden:*

- 1) tahallinen tappaminen tai pyydystäminen;
- 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitystapojen ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; ja
- 3) yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla. --

Liito-orava on Suomen kansainvälinen vastuulaji lajin säilyttämistä koskien; laji mainitaan EU:n luontodirektiivin liitteessä IV, jolloin lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Suomen ympäristökeskuksen hoitosuosituksen mukaan *maankäytön ja metsähakkuiden suunnittelussa ja toteutuksessa reviirille on jätettävä riittävästi lajille soveltuvaa puustoa, kolopuita sekä kulkuyhteydet muihin metsäalueisiin.*

Selvityksen epävarmuustekijät

Luontoselvitys pitää aina sisällään epävarmuustekijöitä, jotka liittyvät muun muassa luonnossa tapahtuvaan vaihteluun. Liito-oravan esiintymisen kartoittamisessa epävarmuustekijöinä on huomioitava, että reviiri voi olla väliaikaisesti tyhjiällä ennen uuden yksilön saapumista aikaisempaa sukupolvea edustavan yksilön kuoltua. Tästä johtuen reviirihavaintojen lisäksi tulisi keskittyä myös potentiaalsiin elinympäristöihin, kuten tässä selvityksessä on tehty.

Yhteenveto

Selvitysalueen kaakkoisosan sekametsän alueella oli soveltuvaa elinympäristöä liito-oravalle. Alue on rajattu vihreällä sivujen 4 ja 5 kartoille. Alueella oli soveltuvaa puustoa niin ravinnonsaantiin kuin kuusista koostuvaa suojapuustoakin. Kolopuita havaittiin rannan tervalepissä. Yhtään papanaa tai muita merkkejä liito-oravan esiintymisestä ei kuitenkaan havaittu koko selvitysalueella. Selvitysalueita ympäröi rantaa lukuun ottamatta joka puolelta metsä, joten siirtymäreittimahdollisuuksia liito-oravalle on.

Padasjoella 19.4.2024

Henna Koskinen
luontokartoittaja (EAT)
miljöosuunnittelija (ins. AMK)

Lähteet ja kirjallisuus

Kuvat 1,2 ja 3: Maanmittauslaitoksen aineistoa 04/2024

Kannen kuva: Selvitysalueen pohjoisosan rantaa.

Valokuvat: Henna Koskinen 12.4.2024.

Hanski, Ilpo K. 2016. **Liito-orava, biologia ja käyttäytyminen**. Metsäkustannus Oy. Latvia. 94 s.

Luonnonsuojeluasetus. 31.11.2023/1066 Liite 6. Uhanalaiset lajit.

Ympäristöministeriö. 14.12.2023

Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20231066>

Luonnonsuojelulaki. 5.1.2023/9 muutoksineen.

Ympäristöministeriö. 1.6.2023.

Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230009>

Mäkelä, K. ja Salo, P. 2023. **Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle**. 2. Korjattu painos. Suomen ympäristökeskus SYKE. 374 s.

Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-5640-3> [8.4.2024]

Suomen Lajitietokeskus

Saatavilla: www.laji.fi

Suomen Ympäristökeskus SYKE. Ympäristöhallinnon verkkopalvelu. Luontodirektiivin lajiesittelyt. Saatavilla:

<https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Liito-orava.pdf>

Miljösuunnittelu
Henna Koskinen

Padasjoki

puh. 040-7576122

miljoosuunnitteluhk@gmail.com

www.miljoosuunnittelu.fi